

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Studijní obor: lesní roh

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VLADIMÍRA KLÁNSKÁ
INTERPRET A PEDAGOG

BcA. Adéla Triebeneklová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Zdeněk Divoký, Ph.D.

Oponenti práce: odb. as. MgA. Zuzana Rzounková, Ph.D.

Datum obhajoby: 2. června 2017

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Musical Arts

Field of study: French horn

DIPLOMA'S THESIS

VLADIMÍRA KLÁNSKÁ
INTERPRETER and PEDAGOGUE

BcA. Adéla Triebeneklová

Supervisor: doc. Mgr. Zdeněk Divoký, Ph.D.

Examiners: odb. as. MgA. Zuzana Ržounková, Ph.D.

Date of Graduate: 2nd of June 2017

Academic Degree: MgA.

Prague 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

Vladimíra Klánská - interpret a pedagog

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne 29. dubna 2017

.....
podpis studenta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Evidenční list

Souhlasím s tím, aby moje diplomová práce byla půjčována k prezenčnímu studiu v Knihovně Akademie múzických umění v Praze.

Praha, dne 29. dubna 2017

.....

podpis studenta

Abstrakt

Diplomová práce *Vladimíra Klánská - interpret a pedagog* pojednává a snaží se přiblížit hudební život a úspěchy Vladimíry Klánské. Práce se zaměřuje zejména na komorní projekty, které paní Klánská nejen interpretovala, ale také manažerovala. Účelem zvoleného tématu je přiblížit ženu, která je významným elementem v oboru hry na lesní roh.

Abstract

The diploma's thesis *Vladimíra Klánská - Interpreter and Pedagogue* deals with musical life and success of this person. There is presented almost her chamber projects and art of her management. The thesis introduced the special women of playing the Frech horn.

Poděkování

Na tomto místě bych především ráda poděkovala paní Vladimíře Klánské, za poskytnutí rozhovoru. Dále děkuji Elišce Adamové, Barboře Černé, Daniele Roubíčkové a Jiřímu Špačkovi za jejich ochotu podělit se o osobní vzpomínky na paní Klánskou.

Obsah

Úvod	1
1 Hudební počátky	2
2 Komorní hráčka	5
2.1 České noneto	7
2.1.1 Hudba mezi obrazy	12
2.2 Dechové kvinteto jako komorní soubor	13
2.2.1 České dechové kvinteto/ Czech Wind Quintet.....	16
2.2.2 Pražské dechové kvinteto/ Prague Wind Quintet.....	16
2.2.3 Hudební spolupráce s Miami Wind Quintet	19
2.3 Dechová harmonie	20
3 Pedagogická činnost	21
3.1 Stručný popis školy GMHS	21
3.2 Absolventi třídy Vladimíry Klánské	25
3.2.1 Rozhovory s absolventy třídy.....	28
4 Porotcování a vedení zahraničních kurzů	32
5 Česká hornová společnost J. V. Sticha - Punta	35
6 International Horn Society	36
7 Ženský hráčský element	37
8 Hráčské dovednosti	39
9 Nahrávky	41
9.1 Sólové nahrávky	41
9.2 Komorní nahrávky na LP	42
9.3 Komorní nahrávky na CD	43
Závěr	46
Použité informační zdroje	47
Seznam obrázků	49
Seznam zkratk a značek	50

Úvod

Vybrala jsem si toto téma, snad jako nevyřčený dík a projevení úcty, tomu, kdo jako matky učí své batole chodit, a jsou jim oporou při jeho prvních krůčcích, tak pedagog, který vás seznamuje s nástrojem, je s vámi od počátků a věnuje se vám několik let, si zaslouží upřímné poděkování. A tak mě napadla myšlenka splatit tento dluh diplomovou prací zaměřenou na Vladimíru Klánskou, která se řadí k významným českým interpretům a k prvním ženám, které započaly sólovou kariéru. Byla mou pedagožkou bezmála deset let. Komorní nahrávky, ve kterých slýchávám nádherný a kultivovaný zvuk lesního rohu mě nadchly tak, že se i já snažím věnovat komorní hudbě, aby to byla hra účelná.

Práce je vytvořena na základě osobního setkání a rozhovoru s paní Klánskou, která se tak vyjadřuje k mým otázkám ohledně její hudební kariéry a pedagogické činnosti. Odpovědi paní Klánské jsou v diplomové práci citovány *kurzívou* a otázky jsou zvýrazněny **tučným** písmem.

1 Hudební počátky

Vladimíra Klánská, rozená Bouchalová, se narodila 9. září 1947 v Českých Budějovicích. Řadí se k nejvýznamnějším ženám české interpretační tvorby. K hudebnímu vzdělání jí přivedl její tatínek, lékař, který hrával na klavír, housle, violu a také byl varhaníkem. První hudební vzdělání začalo hrou na klavír v pěti letech v Lidové škole umění v Jindřichově Hradci. Studium klavíru paní Klánskou bavilo a oslovilo natolik, že původním úmyslem bylo studovat hru na klavír na konzervatoři v Praze.

„Tatínek prozíravě říkal, že klavíristů je tolik. Vem' si ještě jiný nástroj, abys měla potom co dělat, až vystuduješ.“ Jejím prvním učitelem lesního rohu byl vojenský kapelník Josef Pokorný, který ovládal hru na housle a trombón. Paní Klánská dostala nástroj k ozkoušení domů, ať se pokusí z nástroje vyloudit nějaký zvuk. Šlo to od prvního pokusu, takové byly její začátky hry. Pan učitel jí neradil, co má udělat s nátiskem, šlo jí to samo od sebe a hudební cítění zděděné po tatínkovi uplatňovala i ve své hře: *„tatínek byl muzikant tělem i duší, tak tam ty geny asi takhle přešly.“*

V letech 1962-1965 absolvovala Gymnázium Vítězslava Nováka v Jindřichově Hradci. Poté přešla do Prahy, kde započala své studium lesního rohu na Pražské konzervatoři ve třídě Vladimíra Kubáta¹ (1965-1969). U stejného pedagoga pokračovala na Hudební akademii múzických umění v Praze, kterou zakončila absolventským výstupem v roce 1973.

Již během studií na Pražské konzervatoři vykonala úspěšný konkurz do Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK. V té době byla ve druhém ročníku a po celou dobu trvání pracovního poměru zároveň studovala. V orchestru FOK strávila šest sezón na pozici třetí hráčky s povinností první.

¹ Vladimír Kubát (1921-1990) byl žákem Emanuela Kauckého. Lesní roh studoval v Kroměříži, na Vojenské hudební škole, Pražské konzervatoři a na Akademii múzických umění v Praze. Do hornové literatury přispěl vlastními etudami. Byl prvním hornistou České filharmonie (1951-1971) a pedagogem na Pražské konzervatoři a Akademii múzických umění v Praze.

„Když jsem přišla do FOKu, bylo nás tam pět ženských. Měli jsme kolem sebe smečku chlapů a v té době se ženským nevěřilo. Já jsem sice konkurz na první hornu vyhrála, ale nejdříve vzali kluka za mnou, Frantu Langweila², protože je chlap a já šla za ním asi až za tři měsíce. Ale jsem za to ráda, protože jsem nikdy neměla ctižádost se prosazovat.“ Pan dirigent Košler obdivoval její hru a chtěl paní Klánskou na postu prvního hráče, ale nepotřebovala být tak ctižádostivá, aby na první "židli" zůstala: *„já jsem si to užila i na té třetí, tam je krásných partů dost - například symfonie od Brahmsa, Strausse.“*

Orchestr opustila téměř s absolutoriem akademie. V roce 1973 se zúčastnila mnichovské hudební soutěže ARD³, ve které jako první hráčka na lesní roh v historii získala třetí cenu a titul laureáta, přičemž první cenu porota neudělila (druhou cenu získal německý hornista Johannes Ritzkowsky). Vladimíra Klánská vzpomíná, že do prvního kola soutěže přišlo zahrát více jak padesát hornistů: *„dopadlo to, jak to dopadlo“*, dodává. Po soutěži absolvovala kurzy u Hermanna Baumanna⁴, na které má příjemné vzpomínky a tak navázala přátelský, hudební vztah s panem Baumannem, se kterým se potkávala nejen na soutěžích jako porotce, ale také jako lektorka na hudebních kurzech.

Herman Baumann započal svou hudební kariéru jako zpěvák a jazzový bubeník. V sedmnácti letech začal studovat hru na lesní roh na Hochschule für Musik Würzburg. Na pozici prvního hráče strávil dvanáct sezón v orchestrech Dortmunder Philharmoniker a Stuttgart Radio Symphony Orchestra. V roce 1964 získal první cenu na ARD Mnichov a tak odstartoval svou sólovou kariéru. Natočil plno zvukových disků, především s barokní tvorbou a zaměřil se i na přirozený lesní roh. Baumann učí již přes třicet let na Folkwang Hochschule v Essenu a je zván jako lektor na hornové kurzy po celém světě.

Následovala léta, která věnovala sólové tvorbě a kterou musela skloubit

² František Langweil (1946, Staňkov u Třeboně) je od roku 1967 až do současnosti hornistou Symfonického orchestru hl. m. Prahy, FOK (pozici prvního hráče vykonával do roku 2014, nyní hraje na pozici třetího), dále působil mezi léty 1996-1999 a 2001-2004 v České filharmonii na pozici prvního hráče jako vedlejší pracovní poměr. Studoval Konzervatoř v Plzni 1962-1967 (Jaroslav Mraček, Jiří Žurek) a Akademii múzických umění v Praze 1967-1971 ve třídě Vladimíra Kubáta.

³ Internationaler Musikwettbewerb der ARD München

⁴ Hermann Baumann (1934, Hamburk)

těž s rodinným životem a s příchodem dvou synů. Začala hrát v duetu s klavíristou profesorem Ivanem Klánským, se kterým odehrála koncerty nejen v Čechách, ale i po Evropě. Po těchto hráčských zkušenostech začala uvažovat o komorní hře "na plný úvazek".

Litovala jste někdy faktu, že už jste se nevrátila k orchestrální hře?

Ne, nelitovala. Mám v sobě zážitek toho úžasného zvuku a orchestr si vždy ráda poslechnu. Ale pak jsem byla opravdu šťastná v té komořině. Když člověk jede sám jako sólista, to jsem si taky užila, tak všechno musí zvládat sám, je sám a je to daleko větší stres. A v komořině je člověk sice sám, ale má okolo sebe partu.

Na jaký typ lesního rohu jste hrávala?

Já jsem hrála dlouhou dobu na jednoduchou "Amatku"⁵. I na konzervatoři jsem hrála na jednolesnici, až v orchestru mi půjčili dvojitou "Alexandrovku"⁶, ale hrála jsem stále na F rohu a naučila se pár "grifů" a pak jsem se přeúčila všechno na B rohu.

Přijela jsem do Mnichova na soutěž a v publiku seděl krásný, starý pán s velkou bílou hlavou. A když jsem dohrála třetí kolo, padl mi zrak na něj. On se na mě usmíval, já na něj při klanění a pak za mnou přišel a říkal: „to je úžasný, Vy hrajete všechno na F rohu“, já jsem mu ani neřekla, že hraju na "B", protože on byl příznivec F rohu. On sám hrál a byl to takový hornový mecenáš. Například, když jela filharmonie přes Švýcarsko, tak on je pozval do svých vinných sklepů. Po soutěži jsem s ním byla na večeři, řekla jsem mu, že se budu vdávat a on se vyptával, na co hraji. Řekla jsem, že mám půjčený nástroj a on, že mi pošle jako svatební dar rohu. Opravdu mi přišla pozvánka z celního úřadu, ať si přijdu pro balík - poslal dvojitou rohu od Alexandra, na kterou jsem hrála dlouhá léta. Hornu jsem pak vyměnila, ale zůstala jsem u stejné značky. Ve FOKu jsem ještě chvíli hrála na trojitou, ale tu jsem odevzdala, protože byla těžká a nevyhovovalo mi uzpůsobení klapek. Dostávala jsem křeče od palce do celé ruky, tak jsem se vrátila k tuplovce.

⁵ lesní roh značky AMATI - Denak, Kraslice

⁶ lesní roh značky Gebr. Alexander, Mainz

**Preisträger Horn
des Internationalen Musikwettbewerbs der ARD**

Instrument	Jahr	Preis	Name	Land
Horn	1956	Preisträger	Gerd Seifert	BRD
	1960	2. Preis	Josef Brazda	ČSSR
	1960	2. Preis	Peter Damm	DDR
	1960	3. Preis	Jaroslav Kotulan	ČSSR
	1960	3. Preis	Hans Helfried Richter	BRD
	1964	1. Preis	Hermann Baumann	BRD
	1964	2. Preis	Ferenc Tarjáni	Ungarn
	1964	3. Preis	Jaroslav Kotulan	ČSSR
	1969	1. Preis	Norbert Hauptmann	BRD
	1969	2. Preis	Zdeněk Tylšar	ČSSR
	1969	3. Preis	Pavel Jevstignejev	UdSSR
	1973	2. Preis	Johannes Ritzkowsky	BRD
	1973	3. Preis	Vladimíra Bouchalová	ČSSR
	1973	3. Preis	Vladislav Grigorov	Bulgarien

fotografie 1: výsledková tabulka ocenění soutěže ARD Mnichov, obor lesní roh⁷

fotografie 2: Vladimíra Klánská⁸

⁷ Zdroj: ARD Munchen Vladimira Bouchalova . [online]. [cit. 2017-07-04]. Dostupné z: <http://www.br.de/ard-music-competition/prize-winners/index.html>

⁸ Zdroj: Vladimíra Klánská. [online]. [cit. 2016-29-04]. Dostupné z: <http://a405.idata.over-blog.com/3/85/33/37/archives/1/6a00d834515a1169e2011570ded953970c-320wi>

2 Komorní hráčka

Vladimíra Klánská zasvětila svou životní koncertní činnost právě oblasti komorní hry, které se věnovala s maximálním nasazením a odhodláním. Berme v úvahu významný krok, kdy se rozhodla po šestiletém angažmá v Symfonickém orchestru hl. m. Prahy FOK (1967-1973) odejít z pozice první hornistky a věnovat se naplno komorní interpretaci a sólové dráze. V současné době si toto může dovolit již jen Radek Baborák, který kromě sólové a komorní činnosti (Afflatus Quintet), organizuje své vlastní projekty (Česká sinfonietta, Baborak Ensemble).

*Výhodou komorního souboru je možnost více projevit vlastní názor umělecké realizace a hudebního cítění. Další plus shledávám v pozorování a poslouchání svých spoluhráčů. Cit pro společné frázování se liší a hráč se tak učí obhájit a vysvětlit svůj pohled na interpretaci. Z tohoto důvodu je společná komunikace v souboru nezbytná pro co nejpřínosnější spolupráci. Hráči si musí uvědomit, že se liší intonace sólové hry a hry v komorním souboru. V komorním souboru se musí hráč přizpůsobit ostatním nástrojům a pozorně vnímat povahu právě znějícího akordu. Podobné cítění je nutné i pro rytmickou složku. Ta zceluje zvuk kvinteta a vedoucí hlas má pouze v případě sóla. Lesní roh je nejvíce přizpůsobivý a často se musí podřizovat na úkor ostatních, neznělých nástrojů. Dokáže zaoblit zvuk a je barevně rozmanitý. Lesní roh je zkrátka pojivým zvukovým elementem celého kvinteta.*⁹

Touto vlastností, dokonale se zvukově pojít s ostatními dechovými nebo smyčcovými nástroji, oplývala paní Klánská. Na dostupných nahrávkách můžeme obdivovat absolutní zvukovou kultivovanost s dokonalým projevem a osobitou interpretací. Její rozhodnutí věnovat se komorním souborům vyneslo nejen několik nahrávek, ale i význačných projektů. V následujících podkapitolách se zmiňuji o význačných souborech, ve kterých paní Vladimíra Klánská působila. V rozhovoru Kristýny Ratajové vyjadřuje svůj postoj ke komorní hudbě těmito slovy: "...komořina je pro mne nejvíc – řekla bych, že největší pocit naplnění ve spolupráci s ostatními na vytvoření něčeho

⁹ Triebeneklová, Adéla: Lesní roh v dechovém kvintetu, Bakalářská práce, Praha 2014, AMU, s. 14

krásného!"¹⁰

Již za dob studií působila paní Klánská v dechovém kvintetu Pražské konzervatoře, *"na konzervatoři jsme měli dechové kvinteto, říkali jsme si Collegium Cameralis a hráli jsme také s klavírem a i s tím jsme cestovali. Pak jsem byla v Českém dechovém kvintetu, za čtyři roky později Pražské dechové kvinteto, potom České noneto, o které jsem se pak už i starala jako manažer. Všechnu sílu jsem vkládala do manažerování souboru. Nebyl už čas na to, propagovat své hraní a sólová dráha už šla stranou. A za to jsem vděčná, komořina je nejdí!"* Dle slov paní Klánské je krásné být součástí orchestru, orchestrální masy, například v Brahmových symfoniích, které má ráda, ale i v komorní hře může hráč více uplatnit svou individualitu, vlastní cítění v koordinaci s ostatními hráči. Těmito slovy popisuje svůj přístup ke hře: *„doprovázíš a inspiruješ ty druhé a zároveň ti druzí inspirují Tebe a když dostaneš ten prostor, je to úžasné a jsem vděčná, že jsem v životě mohla dělat právě tohle.“*

2.1 České noneto

Vznik a založení Českého noneta (původně Český nonet, České nonetto) se přisluhuje Emilovi Leichnerovi, který byl houslista. Původní záměr Josefa Bohuslava Foerstera nastudovat v roce 1923 s několika talentovanými žáky Pražské konzervatoře *Tři meditace pro flétnu, klarinet, anglický roh, dva fagoty a smyčcové kvarteto* od Bohuslava Taraby, vedlo k inspiraci a nadchnutí se pro společnou hru a takto vznikla později myšlenka, o ustálení komorního souboru. Nástrojové uskupení se ustálilo dle skladby Luise Spohra *Grand nonet op. 31 pro housle, violu, violoncello, kontrabas, flétnu, hoboje, klarinet, fagot a lesní roh* (čtyři smyčce a dechové kvinteto). Prvními členy noneta smyčcové a dechové skupiny byli Václav Vosecký (flétna), Antonín Stoupa (hoboj), Václav Kolenatý-Kamilov (viola), Čeněk Šedlbauer (violoncello), Emanuel Kaucký (lesní roh), Ludvík Rautenkranz (kontrabas), Jaroslav Brychta (klarinet) a Václav Netušil (fagot). První koncert se uskutečnil 17. ledna 1924, který pořádala Měšťanská beseda na Žižkově. Po přečkání několika krizí bylo České noneto přiřazeno k České filharmonii. Pro členy tato skutečnost

¹⁰ Ratajová, Kristýna: *Ženy a lesní roh*, Bakalářská práce, Brno 2015, JAMU, s. 33

znamenała obdržení pracovní smlouvy, stálý příjem a k dispozici dostali i Salónek v Rudolfinu, kde mohli zkoušet. Podnikli několik zahraničních cest a v roce 1957 koncertovali i v jižní Africe. V roce 1963 došlo k zásadním personálním změnám v obsazení Českého noneta díky řediteli České filharmonie Jiřímu Pauerovi, který vypsal konkurz na všechna místa, někteří své posty i tak obhájili. Soubor opustil zakládající člen, houslista Emil Leichner. Novými členy se stali Bohdan Warchal, Lubomír Malý, František Hertl, Jiří Válek a Karel Lang. Do roku 1975 se obsazení souboru často měnilo. Díky Václavu Snítilovi, který působil jako primárius do roku 1990, se situace stabilizovala. V roce 1990 přešlo České noneto pod agenturu ARDO, ale ta nezískala od Ministerstva kultury dotace. Od této chvíle se muselo noneto postarat samo o sebe, ocitlo se na "volné noze". Proto v roce 1995 vzniklo občanské sdružení Spolek přátel Českého noneta a soubor začal pořádat vlastní koncertní cykly Hudba mezi obrazy, konané v Galerii Lichtenštejnského paláce na Malé Straně. Hlavním záměrem cyklu bylo spojení hudby a výtvarného umění. Tento projekt přiblížím v následující kapitole.

Repertoárový fond noneta byl závislý na soudobých skladatelích, kteří obohatili repertoár souboru. Klasických a romantických kusů pro noneto je opravdu poskrovnu. Tímto se dostávám k bohaté audiotéce, která čítá přes čtyřicet LP desek a téměř dvacet CD firem Supraphon, Panton a Harmonia Mundi. Významnou složku Českého noneta tvoří také úspěšná koncertní turné po Evropě a USA. Přes všechna úskalí své existence se České noneto řadí mezi nejstarší komorní soubory světa. Současnými členy noneta jsou Romana Špačková (housle), Vladimír Kroupa (viola), Simona Hečová (violoncello), David Pavelka (kontrabas), Jiří Skuhra (flétna), Vladislav Borovka (hoboj), Aleš Hustoles (klarinet), umělecký vedoucí souboru Pavel Langpaul (fagot), Jiří Špaček (lesní roh) a jako stálý host houslistka Petra Brabcová. V Českém nonetu působili významné osobnosti, které je vhodné uvést, například hobojsa Jiří Krejčí, Ondřej Roskovec a v neposlední řadě Vladimíra Klánská, která se věnovala nejen koncertní činnosti, ale stala se i uměleckou vedoucí souboru.

„Já jsem měla to štěstí, že když jsem nastoupila do noneta, tak koncertním mistrem byl Václav Snítíl, který byl úžasný muzikant.“ Do souboru nastoupila v roce 1982 a stala se tak první ženou v historii souboru. Svého prvenství, coby ženský element, dosáhla i na jiných hráčských pozicích například

v Symfonickém orchestru hl. m. Prahy FOK, Pražském dechovém kvintetu nebo umístění v soutěži ARD Mnichov¹¹. Jen po roce 2002 absolvovala s nonetem devět koncertních turné po Spojených státech amerických.

Připojíte vzpomínku na léta v Českém nonetu?

Sedávali jsme tak, že vpředu byly smyčce a za nimi dechy a když jsem měla sólo s houslemi (Václav Snítíl), tak byl pořád se mnou. S kým zrovna hrál, tak si udržoval kontakt, který vedl k dokonale prožité muzice. Hlasy tak byly spolu, věděl o každé notě a barvě. Václav Snítíl byl mou inspirací pro celý můj další život, když jsem vyfasovala pozici komorního hráče v Českém nonetu a roli uměleckého vedoucí. Tak jsem měla v hlavě to, jak by to mělo být.

Českému nonetu věnovali soudobí skladatelé plno skladeb a mnoho jich je zaznamenáno v archivu Českého rozhlasu a vydáno na LP deskách i CD.

Strašně moc. Vlastně to byl jediný soubor a byl inspirativní, protože obsahuje hodně barev - pět dechů a čtyři smyčce, barev je tedy bezpočet. Klasické literatury je méně a soudobé je hodně a najdou si i krásné věci. My jsme premiérovali spousty skladeb, které byly napsané pro noneto.

Veselá příhoda "z natáčení"?

Stalo se mi při natáčení v Domovině, po obědové pauze, kdy jsem měla po celou dobu nátrubek v kapse, že jsme měli natáčet dál, ale nemohla jsem z rohu vyloudit žádný tón. Říkala jsem si, co s tím - je natáčení, půjdu k nástrojaři?! A pak mě napadlo fouknout do nátrubku, vyletěl z něj kus papírku, který ho předtím ucpal.

Jaká byla role Vladimíry Klánské coby umělecké vedoucí noneta?

Po roce 1989, když se situace změnila, už soubor nepatřil pod Komorní spolek České filharmonie. Tehdy se filharmonici usnesli, že jim všechny komorní soubory ubírají peníze. Mezi ně patřilo České noneto, Smetanovci, Talichovci a Madrigalisté. Dostali jsme se tak na volnou nohu. My všichni jsme přesto měli svoje peníze, svůj fond od ministerstva kultury. Nicméně jsme museli odejít. Je snadné sehnat hraní pro čtyři lidi v kvartetu, ale devět lidí je obtížné zaplatit.

¹¹ Internationaler Musikwettbewerb der ARD München

Bylo velice těžké soubor uživit. Začala jsem soubor prodávat. Nebylo to jednoduché, jelikož zemřel německý agent a já tak musela navázat nové vztahy v Americe, Anglii, Německu, Španělsku, Francii... A pak se objevil Pierre Barbier, přes kterého jsme vydali nejvíce CD od Praga Digitals. A tak naše tvorba šla do světa. Mezi manažerské starosti přibylo i to, kde bude soubor zkoušet. Kvůli odpojení od spolku, jsme přišli o zkušebnu v Rudolfinum a o archiv. Hledala jsem kam ho umístit, protože jsme měli spoustu not. Starostí bylo požehnaně a dneska se zpětně divím, že jsem tohle všechno zvládla. Nechávala jsem tisknout plakáty a sama je vyvěšovala.

S nonetem jste absolvovala plno zahraničních cest, mimo jiné též několik do Spojených států.

"Byli jsme několikrát v Americe, několikrát v Anglii, v Edinburghu. Jezdili jsme po Španělsku, Německu, Francii, Švýcarsku a Japonsku. Zájezdová historie byla opravdu bohatá."

fotografie 3: bývalí a současní členové Českého noneta¹²

Po rozhovoru s Jiřím Špačkem, který Vladimíru Klánskou vystřídal na pozici hráče lesní rohu v souboru, jsem zjistila, že výběr za paní Klánskou, která odešla v roce 2007, nebyl jednoduchý. Soubor oslovil hornisty, mezi kterými byli: Jana Švadlenková¹³, Pavel Douba¹⁴ a Jan Musil¹⁵. S každým z nich

¹² Zdroj: Czech nonet. [online]. [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.allmusic.com/artist/czech-nonet-mn0002197768>

¹³ Jana Švadlenková - sólohornistka Symfonického orchestru Českého rozhlasu. Dále vyučuje na Gymnázium a Hudební škole hl. m. Prahy, Pražské konzervatoři a na Akademii múzických umění v Praze.

¹⁴ Pavel Douba - první hornista a vedoucí skupiny lesních rohů Orchestru Národního divadla.

¹⁵ Jan Musil - první hornista v Orchestru Národního divadla a PKF - Prague Philharmonia. Dále je členem dechového kvintetu Prague Philharmonia Wind Quintet.

si soubor Českého noneta zahrál jeden "konkurzní" koncert, ve kterém se nejlépe osvědčil Jiří Špaček. Ten v souboru hraje od roku 2008.

Jiří Špaček (1970) pochází z Havlíčkova Brodu, kde v devíti letech začal hrát na lesní roh pod vedením Josefa Brožka. V roce 1985 byl přijat na Pražskou konzervatoř, kde svoje hudební vzdělání rozvinul u prof. Aloise Čočka. Během studií získal první cenu na mezinárodní soutěži "Concertino Praga". V současné době je členem Symfonického orchestru Českého rozhlasu, dále spolupracuje s Českým národním symfonickým orchestrem, se Solistes Européens Luxembourg, Bayrische Kammerorchester Bad Brückenau. Je nejen členem Českého noneta, ale i také Pražského dechového okteta, se kterým nahrál komplet dechových harmonií F. V. Kramáře a souboru Pražské žesťové kolegium.

Co se Vám vybaví, když zmíním jméno Vladimíry Klánské?

Osobně jsem se setkal s touto úžasnou paní hornistkou velice málo. Více znám její nahrávky, sólové koncerty od J. V. Sticha - Punta. Dále pak s Českým nonetem a Pražským dechovým kvintetem. Vždy jsem obdivoval její muzikálnost, lehkost a preciznost hraní.

Jaký je Váš osobní postoj k hraní v komorních souborech, obecně?

Práce v komorních souborech mě vždy bavila. Už na konzervatoři jsme měli výborné okteto pod vedením profesora Formáčka, ve kterém první hoboj hrála Jana Brožková, první klarinet Ludmila Peterková a první fagot Ondřej Roskovec. No zkrátka, když jsme se sešli a začali hrát, šlo nám to samo. Samozřejmě jsem to teď nadlehčil, ale v komorní hře je velice důležité to, aby všichni hráči byli na úrovni, tam se nikdo neschová.

Jak probíhal výběr hráče lesního rohu do Českého noneta po odchodu paní Klánské?

Na konkurz do Českého noneta jsem byl osloven v červnu 2008. Měli jsme těsně před třítydenním zájezdem se SOČRem do Japonska a můj kolega, fagotista Pavel Langpaul, se mě otázel, jestli bych nemohl odehrát koncert v Německu s nonetem asi třetí den po příletu ze zájezdu, souhlasil jsem. Musel jsem si půjčit noty, opatřit nahrávky a to bylo jediné, co jsem pro to v tu chvíli

mohl udělat. Celé tři týdny jsem pak "nasucho" studoval Siegfridovu idylu od Wagnera, Mozartův Nanerl septet a Brahmsovu Serenádu d-moll. Zkouška totiž byla jen jedna, a to den před odjezdem do Německa. Asi jsem se stihnul připravit perfektně, protože po konkurzním koncertu mi bylo oznámeno, že si vybrali právě mě.

Jak se Vám v Českém nonetu hraje, jak často máte koncerty?

Začátky v Českém nonetu pro mě byly těžké. Repertoár souboru je velký a je pro mě samozřejmostí, že na první zkoušku nového titulu mám part nastudovaný téměř nazpaměť.

Když jsem nastoupil do noneta, byl náš diář hodně "našlapaný". Účinkovali jsme hlavně v Německu, hodně jsme létali do Španělska a Ameriky. Bylo pro mě stále co studovat. Těch nových skladeb, co jsem nikdy nehrál, bylo opravdu moc. Navíc jsem také zaměstnaný v SOČRu a mám spousty dalších aktivit.

A i přesto, že jsem byl vždy připravený, mockrát jsem po nějakém odehraném sólu, slyšel od kolegů: „ale Vladka to hrála tak a tak“. Zkrátka duch osobnosti této úžasné ženy, skvělé muzikantky a hornitsky je v souboru stále přítomen. A je to naprosto jasné a přirozené. Vždyť v tomto souboru strávila, jestli dobře počítám, dvacet pět let.

2.1.1 Hudba mezi obrazy

Projekt Hudba mezi obrazy je cyklus komorních koncertů Českého noneta, který se poprvé konal v sezóně 1995-1996 a nesl název *Hudba a obrazy*. Název komorního cyklu byl změněn na *Hudba mezi obrazy*. Projekt byl organizován Spolkem přátel Českého noneta, občanským sdružením, které vzniklo v roce 1995 a je dodnes hlavním propagátorem Českého noneta. Koncerty se konaly v Galerii Lichtenštejnského paláce a hlavním cílem bylo propojovat hudbu s výtvarným uměním. Na koncertech prezentovali svá díla významní čeští výtvarníci.

Během první sezóny se uskutečnilo šest koncertů. Cyklus se stal úspěšným a do dalších sezón se počet rozšířil na deset koncertů ročně. Projekt navázal užší

spolupráci s Hudební a taneční fakultou AMU, díky níž se představila řada vynikajících absolventů a posluchačů AMU a jejich souborů (jmenuji například Epoque quartet, který se stal pravidelným hostem koncertů). Hudba mezi obrazy měla své každoroční trvání až do roku 2007 s osmi až dvanácti koncerty za sezónu. Mezi pravidelně oslovované a významné hosty patřilo Pražské dechové kvinteto, Pražské klavírní trio, Gaurneri trio, Epoque quartet, Zuzana Růžičková a další. Kurátorem výstavy byl Jiří Urban, který vystavoval díla Heleny a Jaroslava Horálkových, Valentina Popova, Rudolfa Riedlbaucha, Ivana Tausingera a dalších. Dramaturgii vytvářeli Vladimíra Klánská a Václav Riedlbauch. Byly zařazovány jak skladby starší a osvědčené, tak nové premiéry. Několik koncertů bylo nahráno a tyto nahrávky jsou uloženy v archivu Českého noneta¹⁶. „*Violista noneta byl fandou do natáčecích zařízení, tak pár koncertů natočil,*“ dodává paní Klánská.

Odkud přišla myšlenka zrealizovat projekt *Hudba mezi obrazy*?

Vymyslela jsem to já. Byla to inspirace rodinou Riedlbauchů, kteří pořádali zájezdy - mají bratra malíře - a jejich rodina jezdila a vozila s sebou Rudolfovy obrazy. Nejdříve jsme měli čtyři koncerty a potom deset koncertů ročně. Zvali jsme i hostující ansámby, kvinteto, kvarteto nebo trio. Hráli jsme s nonetem i věci s klavírem nebo jsme přidali druhé housle. Udělali jsme třináct sezón. Aby se koncerty mohly uskutečnit, musela jsem shánět sponzory.

Jak výstava probíhala?

Při koncertu, byla výstava jednoho výtvarníka a měli jsme kurátora výstav, pana inženýra Urbana, který oslovil a domluvil nastěhování obrazů do Galerie. A měsíc od koncertu do koncertu tam ty obrazy visely, to znamená i na běžných koncertech ostatních. Byla to v podstatě i taková propagace pro výtvarníky a měli jsme i svoje stálé publikum, plnou Galerii. Když jsem z noneta odešla v lednu 2007, skončil se mnou i tenhle projekt.

¹⁶ Brabcová, roz. Vilánková Petra: České noneto, Diplomová práce, Praha 2012, HAMU, s. 10-12

2.2 Dechové kvinteto jako komorní soubor

Dechové kvinteto je komorní těleso složené ze čtyř dřevěných dechových nástrojů (flétna, hoboj, klarinet, fagot) a jednoho dechového nástroje žestového (lesní roh). Za zakladatele moderního souboru pěti dechových nástrojů v tomto ustáleném obsazení je považován Antonín Rejcha, který od roku 1800 komponuje skladby nazvané jako dechové kvintety¹⁷. Přisouzené prvenství v komponování pro dechové kvinteto není úplně správné, jelikož předchůdci Antonína Rejchy již komponovali díla pro toto uskupení nástrojů. Ale pokud je Joseph Haydn nazýván „papá smyčcových kvartetů“, pak Antonínu Rejchovi právem náleží označení „papá“ pro oblast tvorby dechových kvintetů. Žánr dechových kvintetů si bez něj nedovedeme představit.

Hra v dechovém kvintetu je pro všech pět hráčů často ze všeho nejzajímavější, nejpřínosnější a nejtěžší. Domnívám se, že ze všech ustálených komorních souborů má dechové kvinteto nejbarevnější zvuk. Docílit dokonalé souhry je obtížné s ohledem na aspekty rozdílného zvuku, materiálu nástrojů, vytváření tónů a ladění. Je důležité společně dýchat, prožívat a hrát. Soubor musí dosáhnout vyrovnanosti zvukové i barevné. Všech pět nástrojů by se mělo barevně, dynamicky i výrazově spojit v dokonale vyvážený celek se zřetelnými frázemi. Všichni hráči musí přizpůsobit svou dynamiku tak, aby jejich tóny zbytečně nevyčnívaly a nepůsobily rušivě.

Výhodou komorního souboru je možnost více projevit vlastní názor umělecké realizace a hudebního cítění. Další výhodou shledávám v pozorování a poslouchání svých spoluhráčů. Cit pro společné frázování se liší a hráč se tak učí obhájit a vysvětlit jeho pohled na interpretaci. Z tohoto důvodu je společná komunikace v souboru nezbytná pro co nejpřínosnější spolupráci. Hráči si musí uvědomit, že se liší intonace sólové hry a hry v komorním souboru. V komorním souboru se musí hráč přizpůsobit ostatním nástrojům a pozorně vnímat povahu právě znějícího akordu. Podobné cítění je nutné i pro rytmickou složku.

¹⁷ francouzsky Quintette à vent, německy Bläserquintett, italsky Quintetto a fiato

Flétna je v kvintetech posazena nejvýše. Měla by znít lehce, s přiměřenou mírou vibrata a pojit se s barvou ostatních nástrojů. Nejčastěji je flétna v unisonu s partem hoboje. Ve spodní, pro hoboje obtížné poloze, není vždy jednoduché se s flétnou sladit. Flétna by měla mít co největší a vyrovnaný tón ve všech polohách.

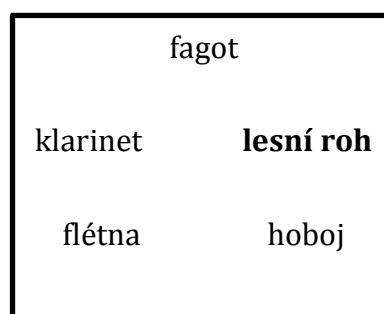
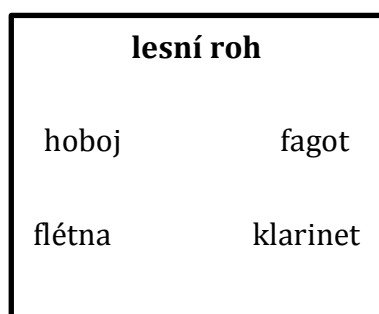
Hoboj je v kvintetu psán ve zvukové poloze pod flétnou. Musí se upozadit, aby jeho zvuk nevyčníval a dobarvil akord celkové harmonie.

Klarinet má funkci dotváření harmonického souzvuku. Dá se říci, že pojí skupiny flétna - hoboje a fagot - lesní roh.

Fagot slouží zejména jako doprovodný nástroj, který vede důležitou basovou linku, která je základem pro harmonii s dalšími nástroji kvinteta. Nejlépe se pojí s lesním rohem. Ten zceluje zvuk kvinteta a vedoucí hlas má pouze v případě sóla.

Lesní roh je nejvíce přizpůsobivý a často se musí podřizovat na úkor ostatních, neznělých nástrojů. Dokáže zaoblit zvuk a je barevně rozmanitý. Když se více zaměřím na dynamiku, hornista si musí uvědomit rozdíl mezi fortem v tutti a v sólu. Zatímco v tutti by měl hráč hrát průrazným tónem, v sólu se stejným dynamickým znaménkem bude hrát o minimálně jeden dynamický stupeň méně. Piano v sólu bude hrát hráč tak, aby bylo dobře slyšitelné a znělé, a naopak v tutti místech je možné hrát, pokud to druh kompozice vyžaduje, co nejslaběji. V komorní hudbě si hornista zahraje i co nejméně slyšitelný druh piana (je důležité ovládat a rozlišovat tyto dynamické odchylky co nejpřesněji). Lesní roh je zkrátka pojivým zvukovým elementem celého kvinteta.

Nejčastější rozsažení dechového kvinteta z pohledu co nejlepší zvukové vyrovnanosti¹⁸:

¹⁸ Triebeneklová, Adéla: Lesní roh v dechovém kvintetu, Bakalářská práce, Praha 2014, HAMU, s. 14-15

2.2.1 České dechové kvinteto/ Czech Wind Quintet

České dechové kvinteto bylo založeno roku 1957. Toto komorní těleso tvořili členové symfonického orchestru Československého rozhlasu v obsazení Jiří Trávníček (flétna), Zdeněk Hebda (hoboj), František Zítek (klarinet), František Steňha (fagot) a Milan Pospíšil (lesní roh). Kvinteto během svého působení provedlo několik premiér zahraničních a českých autorů (například Františka Domažlického, Emila Hradeckého, Viktora Kalabise, Jiřího Srnky, Zdeňka Šestáka, Jiřího Temla a Václava Trojana). Nahrávky sloužily pro rozhlasové účely. Na gramofonové desky nahrál soubor díla autorů Antonína Rejchy, Karla Václava Stamice, Františka Rösslera - Rosettiho, Jaroslava Ježka, Jana Seidla (Koledy pro dětský sbor a dechové kvinteto) a Václava Dobiáše (Sonáta pro klavír, dechové kvinteto, smyčce, a tympány)¹⁹. Po paní Klánské, nastoupil do kvinteta Tomáš Čechal (nynější člen skupiny lesních rohů Symfonického orchestru Českého rozhlasu, SOČR). Čechala později nahradil Tomáš Secký, také člen skupiny lesních rohů Symfonického orchestru Českého rozhlasu, SOČR a Tomáš Kirschner člen Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK.

„V tomto kvintetu jsem začínala, bylo to kvinteto "rozhlasové". Hrál tam pan Zdeněk Hebda a spol. Byli to lidé z rozhlasu a s nima jsem hrála dva nebo tři roky a potom mě "zverbovali" do Pražského dechového kvinteta," vzpomíná paní Klánská.

2.2.2 Pražské dechové kvinteto/ Prague Wind Quintet

Nejstarší a aktivně koncertující dechové kvinteto složené z českých sólistů a členů předních orchestrů. Bylo založeno v roce 1928 dirigentem a hobojistou dr. Václavem Smetáčkem. Dále mezi původní členy tělesa patřili: flétnista Rudolf Hertl, klarinetista Vladimír Říha, fagotista František Matějka a hornista Otakar Procházka. V roce 1968 obnovil činnost tělesa flétnista a profesor Pražské konzervatoře Jan Hecl. Soubor získal řadu mezinárodních ocenění

¹⁹ Zdroj: Český hudební slovník osob a institucí. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=219

(například francouzská cena „Choc du Monde de la Musique 1999“ za nejlepší nahrávku z celosvětové produkce - komorní skladby Leoše Janáčka) za provedená díla a nahrávky, kterých jsou desítky. Skladatelé věnovali tomuto kvintetu kolem sto skladeb. Jako příklad bych mohla uvést Dechový kvintet, op. 8 skladatele Václava Trojanu na variace témat z českých lidových písní, který byl premiérován na Silvestra v objektu hudebního spolku Hlahol roku 1937. V současné době hraje kvinteto v tomto obsazení: Jan Machat (flétna), Jurij Likin (hoboj), prof. Vlastimil Mareš (klarinet), Miloš Wichterle (fagot) a Jan Vobořil (lesní roh)²⁰. Mezi bývalé členy na lesní roh se řadí i Vladimíra Klánská, která opět byla prvním ženským elementem souboru.

Nynější člen kvintetu **Jan Vobořil** (1972) začal studovat hru na lesní roh v deseti letech na Lidové škole umění v Třešti u pana učitele Nováka. Poté byl přijat na Konzervatoř v Brně, kde studoval ve třídě Františka Psoty, a kde také dostal ocenění pro nejlepšího absolventa. Ve studiu pokračoval na Akademii múzických umění v Praze u prof. Zdeňka Tylšara. Získal řadu významných ocenění jak v národních, tak i mezinárodních soutěžích (Pražské jaro 1992 a Ženeva 1993). V roce 1991 byl členem Mládežnického orchestru Gustava Mahlera pod taktovkou Claudia Abbada a v témže roce se stal sólohornistou Brněnské filharmonie. V letech 1994-2004 působil jako sólohornista v PKF - Prague Philharmonia původně Pražská komorní filharmonie. Od roku 2005 je sólohornistou orchestru Solistes Europeéens Luxembourg. Sólově vystupuje jak doma, tak v zahraničí (Evropa, Japonsko, USA). Natáčí pro Český rozhlas, Supraphon, Octavia Records a jiné. Je členem Pražského dechového kvintetu a Českého hornového kvarteta. Často je zván ke spolupráci do různých komorních souborů a jako sólohornista do předních zahraničních orchestrů (například Seoul Philharmonic Orchestra a NDR Hamburg). Od roku 2004 je prvním hornistou a sólohornistou České filharmonie, zároveň vedoucím skupiny lesních rohů. Od roku 2006 je také členem umělecké rady orchestru.

²⁰ Triebeneklová, Adéla: Lesní roh v dechovém kvintetu, Bakalářská práce, Praha 2014, HAMU, s. 24

Jaké jsou Vaše vzpomínky na léta, kdy jste byla členem Pražského dechového kvinteta?

Já jsem měla štěstí, protože Pražské dechové kvinteto, to byl naprosto úžasný ansámbl, který měl skvělé muzikanty a byla to taková parta vášnivců. Všichni to tak milovali, že my, když jsme zkoušeli, třeba i třikrát týdně, dali jsme si společně kafe a u toho se dokonce i hádali o to, jak to má být. Debaty to byly vášnivé, ale muzika to byla taková, že šel člověku mráz po zádech i v těch zkouškách. Hráli jsme do "roztrhání těla". To byl úžasný dar.

Jaké byly začátky, s kým jste v Pražském dechovém kvintetu hrávala?

Začínala jsem, když tam hrál profesor Jan Hecl, ten učil na konzervatoři. Dále hrál Kaňak, na klarinet Štengl, na fagot Slanička a než jsem tam přišla, tak na hornu hrával pan Horák. To už byli pánové zralí, a když uběhlo pár let, tak se to nástrojové obsazení pomalu začalo obměňovat.

A já, když jsme měli tohle úžasné kvinteto, tak jsme hráli v obsazení: Jirka Krejčí na hoboje, Lumír Vaněk na fagot, klarinet hrál Vlasta Mareš a na flétnu Honza Riedlbauch. Před Jirkou Krejčím se ještě vystřídala Liběna Sequartová, která byla také skvělá. To bylo "nejvíc", co jsem v komořině zažila.

Jaká je pozice hráče na lesní roh v dechovém kvintetu?

Je to zajímavé v tom, že si člověk užije nejen středový hlas, ale tvoří i podhoubí pro ty ostatní nástroje, a pak si člověk ještě může užít sám, své sólo.

fotografie 4: členové Pražského dechového kvinteta (prof. Vlastimil Mareš, Jurij Likin, Vladimíra Klánská, Miloš Wichterle a Jan Riedlbauch), 1993²¹

²¹ Zdroj: Czech Wind Quintet . [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: http://saintpaulsunday.publicradio.org/featured_artists/prague_quintet.html

Která skladba pro dechové kvinteto se řadí mezi Vaše nejoblíbenější?

Milovala jsem Dechový kvintet od Nielsena²², na tom jsme se vyřádili a dost jsme se ho nahráli a ještě jsem měla ráda i Bagately²³.

2.2.3 Hudební spolupráce s Miami Wind Quintet

Spolupráce Pražského dechového kvinteta a Miami Wind Quintet trvala osm let. Dvě nahrávky se pořizovaly v Praze a jedna v USA. Miami Wind Quintet hrával v obsazení Sandra Seefeld, flétna; Andrea Ridilla, hoboj; Michèle Gingras, klarinet; John Heard, fagot; a Greg Phillips, lesní roh. Kvinteto bylo založeno v roce 1985 a koncertně procestovalo celý svět (Čína, Japonsko, Evropa). Spojení obou kvintetů - Prague a Miami Wind Quintet a vytvoření hráčské spolupráce, se řadí k první spolupráci mezi americkou a evropskou stranou na poli komorní hry.

V čem spočívala spolupráce s dechovým kvintetem z Miami?

Utvořili jsme družbu s Miami Wind Quintet. Oni jezdili sem, my k nim. Po Americe a na univerzitách jsme dělali masterclass a natočili spolu i několik desek s americkou firmou Allegro - desku Haydnů, Hummela a ještě Kramáře. Minimálně tři desky jsme s nimi natočili. Koncerty jsme měli i v Čechách a koncerty v Americe jsem sháněla po internetu. Seskládala jsem přes internet koncertní turné deseti koncertů po Americe, které byly i slušně zafinancovány. Oni byli z Ohaia, z Miami University a tam jsme také pořádali i kurzy a točili desky. Hráči byli šikovní.

²² Carl Nielsen (1865-1931) je považován za zakladatelskou osobnost dánské hudby. Skladatelsky vyšel z pozdního romantismu, avšak ve zralé fázi svého tvůrčího vývoje dokázal pozoruhodně asimilovat i řadu výbojů evropské moderny 20. století, zejména výrazový akcent expresionismu. Jeho tvorba je žánrově všestranná (opery, symfonie, nástrojové koncerty, scénická hudba). Mezi jeho komorními díly vyniká Dechový kvintet op. 43 z roku 1922. Nielsen ho napsal jako svým způsobem oddechovou skladbu po dramatické páté symfonii. Kvintet nicméně nepostrádá ani momenty výrazově dosti vypjaté (ostré kontrastní předěly v 1. větě). Kvintet je znamenitě instrumentovaný, obsahuje též i part anglického rohu ve třetí větě, a je velmi náročný ke všem nástrojům souboru, i vzhledem ke svému půlhodinovému rozsahu. Jedná se o třívětou skladbu Allegro ben moderato - Menuet - Preludium. Tema con variazioni.

²³ György Ligeti (1923-2006) pochází z Maďarska, avšak od roku 1956 žije v Rakousku. Šest Bagatel pro dechové kvinteto z roku 1953 vzniklo úpravou šesti částí původně desetidílného klavírního cyklu Musica ricercata. Je to rané dílo vycházející ještě z tradičního materiálu i tradičních skladebných technik. Svým modálním základem a folklórními prvky má blízko ke stylu Bély Bartóka.

2.3 Dechová harmonie

Dočetla jsem se, že jste také hrála v Dechové harmonii, můžete mi tento soubor popsat?

To byl spíše příležitostný soubor. Měli jsme několik koncertů v Německu a v Čechách. Hrálo se v oktetovém obsazení.

3 Pedagogická činnost

Činnost Vladimíry Klánské jako pedagoga přesahuje nyní dvacet let. V roce 1995 začala učit na **Gymnáziu a Hudební škole hl. m. Prahy** (původně známé jako Hudební škola a Gymnázium Jana Nerudy s hudebním zaměřením), začínala se dvěma žačkami a na této škole vyučuje dodnes.

Jeden semestr působila jako lektorka na škole **New York University Prague**, kde měla jednu žačku lesního rohu. Jedná se o soukromou univerzitu, která nabízí studentům z celého světa, kteří studují New York University, vycestovat do zahraničí a získat semestrální zkušenosti v jiných koutech světa (například Abu Dhabí, Berlín, Buenos Aires, Londýn, Madrid, Shanghai, Sydney, Tel Aviv, Washington, DC.) *„Nabídla se příležitost učit jednu dívku. Skončily jsme po půl roce, jelikož se jí dotýkalo to, když jsem jí začala něco říkat ohledně jejího hraní.“*

Vladimíra Klánská dále ještě působí na pobočce **Základní umělecké školy Říčany** v nedaleké obci Strančice. Přebrala třídu po panu Stanislavovi Suchánkovi²⁴, který odešel do důchodu. V úvazku má tři desetileté hornisty. *„Jsou šikovní, ale teď jdou akorát do puberty, tak občas to mám s nimi složité, aby něco dělali. Když s nimi nelomcují jejich emoce, je to radost. Vytvořili jsme i malou komořinku - trio, a hrajou spolu druhým rokem. V životě jsem takhle malé děti neučila, taky zkušenost. Začali hrát a ještě jim nebylo ani devět.“*

3.1 Stručný popis školy GMHS

MgA. Jan Vychytil za podpory společného zřizovatele a s pomocí profesorů Katedry hudební teorie na Hudební a taneční fakultě AMU v Praze v čele s prof. Vladimírem Tichým vytvořili osnovy a studijní plány nově vznikajícího gymnázia. Tak bylo možné v září roku 1994 zahájit čtyřleté gymnaziální studium s hudebním zaměřením pod hlavičkou Gymnázia Jana Nerudy. Roku 1996-1997 začínají studovat první třídy osmiletého studia v budově na Komenského náměstí na Žižkově. Bylo potřeba také přimout nové pedagogy na místa všeobecných předmětů, a tak během nějaké doby získalo

²⁴ Stanislav Suchánek (1947 Velké Losiny) - byl členem skupiny lesních rohů České filharmonie (1972-2013) a pedagogem. V letech 1998-2003 učil na Gymnáziu a Hudební škole hl. m. Prahy.

GJN s hudebním zaměřením svůj vlastní kompletní pedagogický sbor jak všeobecných, tak hudebně teoretických předmětů. Souběžně s výukou na gymnáziu probíhala v budově na Komenského náměstí v odpoledních hodinách výuka na Hudební škole hl. m. Prahy. Někteří učitelé byli pedagogicky činní na obou školách, tak jako paní Klánská. V roce 2004 po těžké nemoci umírá MgA. Jan Vychytil a jeho místo zaujímá zástupce ředitele Hudební školy hl. m. Prahy MgA. Filip Magram, dnes ředitel nově vzniklého GMHS²⁵.

Studium je rozděleno na dva stupně. Prvním stupněm studia rozumíme studium od primy do kvarty. V tomto nižším stupni probíhá studium ve dvou paralelních třídách, které jsou rozděleny pouze administrativně. Druhým stupněm studia rozumíme studium od kvinty do oktávy. Zde se studium rozděluje na dva typy tříd, speciální hudební třídu (A) a všeobecnou hudební třídu (B). Zájemci o studium ve speciální hudební třídě (A) musejí v druhém pololetí kvarty úspěšně projít konkurzem z hlavního hudebního oboru.²⁶

Škola nabídla opravdu dostatek uměleckého využití a jsem ráda, že jsem si mohla zahrát například Mozartovu Koncertantní symfonii pro čtyři dechové nástroje pod vedením Marko Ivanoviće. Koncert se konal ve Španělském sále Pražského hradu a paní Klánská během rozhovoru vzpomínala mimo jiné i na tuto akci školy. Hrála s námi například i na vánoční besídce gymnázia, kde hráli všichni její žáci, kterých měla v té době šest, *Jingle Bells*. V roce 2006 jsem měla možnost se zúčastnit turné s orchestrem složeným ze studentů z Evropy, orchestr zvaný European Spirit of Youth Orchestra, kam byla Vladimíra Klánská zvaná jako lektor. Měla na starosti nastudování a dělené zkoušky dechové a žesťové skupiny, a tak strávila s námi intenzivních čtrnáct dní příprav na evropské turné.

Mezi absolventky hornové třídy paní Klánské, které pokračovaly ve studiu lesního rohu se řadí:

²⁵ Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy

²⁶ Böhmová, Andrea. Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy – jedinečné vzdělávání hudebníků. Praha 2016. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, s. 14-18

Eliška Adamová²⁷ (1992) - Janáčkova akademie múzických umění v Brně,
členka orchestru Opera Národního divadla

Barbora Černá (1991) - Pražská konzervatoř a Hudební akademie múzických
umění v Praze, členka Severočeské filharmonie Teplice

Dita Kabrtová (1999) - Pražská konzervatoř

Daniela Roubíčková (1993) - Pražská konzervatoř a Hudební akademie
múzických umění v Praze

a

Adéla Triebeneklová (1989) - Pražská konzervatoř a Hudební akademie
múzických umění v Praze, členka orchestru Opera Národního divadla,
PKF - Prague Philharmonia a dechové kvinteto Kalabis quintet

Jaká je Vladimíra Klánská pedagožka?

Jak hraní, tak učení máme každý jinak. Já už mám odmala silně vyvinutý pocit odpovědnosti. Na jednu stranu je to dobrá vlastnost, ale na druhou se člověk stresuje. Úkol kantora je ty své děti někam dovést. Někdo na to má, ale nechce se mu. Jiný na to moc nemá, ale chce se mu.

Měla jsem tendenci brát na sebe zodpovědnost, když něco nešlo. Podobné pocity jsem měla i v nonetu, když něco neladilo. Vždy jsem prvně poslouchala, jestli to nejsem já, kdo je falešně. A s učením je to podobně. Když někomu něco nejde, přemýšlím, jestli jsem to dobře vysvětlila. „Každého můžeš naučit to, co je schopen přijmout.“

Absolvovala jste předmět Metodika výuky na škole za dob studií?

Předmět jsme měli, ale víme, jak to chodí. Pan profesor Kubát byl výborný muzikant, dokázal hudebně poradit, ale o nátisku nebyla řeč. Když to shrnu, co dělat s pusou, jak dýchat - na to jsem si musela přijít sama. Takže toto byla nevýhoda toho, že mi to hrálo samo. Díky nasbíraným zkušenostem vím, co mám říkat dětem. Nemusím se ani koukat a už slyším, co se na puse děje. A tak je pro mě učení čím dál zajímavější.

²⁷ Eliška Adamová patří mezi nejmladší žákyni, která studovala u paní Klánské. Na lesní roh začala hrát v sedmi letech.

Z hodin na gymnázium si vybavuji, že jste toho o nátisku věděla příliš a měla i zajímavé metody.

Nikdo mi nikdy nic neřekl o nátisku, i na konzervatoři i na akademii. Když jsem měla děti, stalo se, že jsem díky nim neměla tolik nacvičeno. A přišel těžký, sólový koncert - musíš to dát, tak to nějak dáš. Začalo se mi špatně hrát, protože jsem "přitlačila". A protože mi nikdo neřekl, jak nátisk funguje, tak jsem nevěděla. Byla jsem z toho nešťastná, protože jsem cvičila ještě víc a nebylo to lepší. Pak jsem byla na kurzech u Hermanna Baumanna. Nic nám neříkal o nátisku, ale s každým bzučel na rty a zkoumal naše nátisky, bez nátrubku. Tam jsem si to okoukala a začala jsem chápat, o čem nátisk je. Koupila jsem si knihy Ference Farkase, maďarský profesor, který má nejznámější školu - žestovou a hornovou, a tak jsem začala zkoumat metodiku.

Pamatuji si, že jsem u Vás na hodině byla často nucena zpívat nahlas určité pasáže.

Když vidím, že žáci správně nedýchají, nutím je, aby "zahalekali". Oni se stydí a nechtějí, tak je tak dlouhou trápím, až to nakonec "zahalekají". Musí otevřít krk a otevřít pusou, a tak si uvědomí, že takhle mají hrát. Všichni hrají do nátrubku, pusou "sežmoulají", ale to nejde, tím se dech zastaví a právě dech nese melodii. Vše dáváme ven dechem. Když lidi zpívají, tak nemají brzdu, nic je neomezuje, takže mají volně otevřený krk a pusou. A jak se soustředí na nátrubek před pusou, tak všichni myslí na nátisk a až potom to dýchání. A ono by to v podstatě mělo být obráceně. Volně otevřená pusa, kterou ten proud velkého dechu z vnitřku jakoby vyztuží do fazóny a pak to funguje. Tohle je největší úkol pro všechny, zpracovat to. Je důležité hrát pocitově do dálky. Protože když to posílají do nátrubku, tak dech má malou sílu. A když se to dělá správně, je jasné, že v ten moment člověk neudělá kiks. Všichni mají potíž s tím, se na to nastavit. Neříkám pochopit, protože když jsem protivná a štourám do nich, tak to nakonec všichni udělají. Je zvláštní, jak nás pocit nátrubku svazuje.

Nejmladší Vaší začínající žákyní byla Eliška Adamová, která pochází z významné hudební rodiny a je neteří Radka Baboráka.

Eliška začínala hrát, ani jí nebylo osm. K horně ji přivedl její dědeček Karel Křenek. Byla s ní i legrace, když jsem jí říkala, jak se má nadechovat a ona oponovala, proč jí to říkám, když se jí to stejně ozve a ono se jí to opravdu ozvalo.

Jakou shledáváte hráčskou úroveň, během doby Vaší pedagogické praxe?

Je to střídavé - ročník od ročníku. Vzpomínám na dobu, kdy na škole studovala Eliška Adamová²⁸, Martina Bártová²⁹, ty a další. Byli jste tak silný ročník, že jsme byli schopni dát dohromady Griegovo sexteto. Teď mám začínající, mírně pokročilé a pokročilé, a to se těžko dává něco dohromady.

3.2 Absolventi třídy Vladimíry Klánské

V této podkapitole bych ráda zmínila čtyři absolventky Vladimíry Klánské, které po úspěšném zakončení studia na Hudebním gymnáziu hl. m. Prahy pokračovaly ve studiu hry na lesní roh na konzervatoři či vysoké škole. Příkládám tak jejich stručný, umělecký životopis a položila jsem absolventkám tři otázky ohledně pedagogické činnosti paní Klánské. Odpovědi na otázky uvedu v následující podkapitole.

Eliška Adamová (1992)

Eliška Adamová vystudovala Gymnázium Jana Nerudy s hudebním zaměřením³⁰ u paní Vladimíry Klánské a od roku 2011 pokračovala ve studiu na Janáčkově akademii múzických umění v Brně pod vedením prof. Jindřicha Petráše a odb. as. MgA. Zuzany Ržounkové, Ph.D, kterou ukončila v roce 2016 titulem MgA. V roce 2003 získala první cenu v celostátním kole soutěže Základních uměleckých škol České republiky. Na soutěži konzervatoří v roce 2009 a 2011 dostala první cenu a titul laureáta a tentýž rok obdržela první cenu na Mezinárodní žesťové soutěži v Brně. V roce 2015 získala první cenu a stipendium z hudební nadace Yamaha a první cenu a titul absolutního vítěze

²⁸ MgA. Eliška Adamová (1992) - absolventka Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, nynější členka orchestru Opera Národního divadla

²⁹ Martina Bártová (1988) - jazzová zpěvačka, která na svých koncertech mimo jiné hraje a improvizuje na lesní roh

³⁰ dnešní Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy

na Mezinárodní žesťové soutěži v Brně. V roce 2010 a 2011 se zúčastnila hornových kurzů v Rakousku u profesorů W. Gaaga, J. Hinterholzera, E. Penzela a Ch. Lamperta. V letech 2007-2011 hrála v dechového oktetu Collegium Instrumentalis, které získalo dvě první místa na soutěži Concerto Bohemia. Byla členkou Central European Initiative Youth Orchestra a European Union Youth Orchestra. V sezóně 2011-2012 byla členkou akademie PKF - Prague Philharmonia a od roku 2011 je zaměstnána v orchestru Opera Národního divadla.

Barbora Černá (1991)

Barbora Černá započala své hudební vzdělání v Základní umělecké škole Vimperk. Napřed hrou na zobcovou flétnu, posléze si vybrala lesní roh. Během studia v ZUŠ získala řadu ocenění na soutěžích MŠMT jak za sólovou hru, tak i jako členka komorních souborů. Do konce školního roku 2007 studovala hru na lesní roh v ZUŠ Vimperk pod vedením Karla Škvrny s pravidelnými konzultacemi u prof. Aloise Čočka. V roce 2007 byla přijata do pátého ročníku na Gymnázium Jana Nerudy s hudebním zaměřením³¹, kde studovala u Vladimíry Klánské až do roku 2011. Po maturitě absolvovala Pražskou konzervatoř pod vedením Bedřicha Tylšara. Během studia na Pražské konzervatoři založila se spolužáky dechové kvinteto, s nímž se v únoru 2012 zúčastnila výměnného pobytu v rámci projektu Comenius v portugalském Aveiru, kde odehráli několik recitálů a zúčastnili se masterclass s místními pedagogy. V roce 2013 získala třetí cenu na mezinárodní soutěži Žestě Brno. Po úspěšném absolvování konzervatoře začala Barbora studovat obor lesní roh na Hudební fakultě AMU u doc. Zdeňka Divokého, Ph. D. a odb. as. Radka Baboráka. V květnu 2015 se zúčastnila mezinárodního studentského festivalu v japonském Kyótu, kde hrála spolu s klavíristou Karlem Vrtiškou první koncert Richarda Strausse a premiéru skladby Jakuba Rataje. V současnosti studuje navazující magisterské studium u doc. Zdeňka Divokého, Ph. D. a odb. as. Zuzany Ržouňkové, Ph. D. Od října 2016 je Barbora členem hornové skupiny v Severočeské filharmonii Teplice. Mezi její profesní úspěchy patří stálá výpomoc v Divadle F. X. Šaldy v Liberci, spolupráce s Českou studentskou filharmonií a dalšími českými orchestry. Dále se věnuje dechovému kvintetu Arzillo Quintet, který má stejné složení už od konzervatoře a rozličné ansáblové hře.

³¹ dnešní Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy

Daniela Roubíčková (1993)

Hrála od útlého dětství na zobcovou flétnu. Hodiny lesního rohu začala navštěvovat až ve svých jedenácti letech, kdy nastoupila na tehdejší Gymnázium Jana Nerudy s hudebním zaměřením³² do třídy Vladimíry Klánské. Mezi její největší úspěchy patří první cena v juniorské kategorii soutěže Žestě Brno 2009 a první cena na Soutěžní přehlídce konzervatoří v témže roce. Účastnila se mnoha kurzů v Čechách i zahraničí pod vedením špičkových pedagogů. Absolvovala letní turné po Itálii s CEI Youth Symphony Orchestra a také s *J Futura Orchestra*. Po úspěšném ukončení gymnázia pokračovala ve svých studiích na Pražské konzervatoři pod vedením Bedřicha Tylšara. Aktuálně je posluchačkou pražské HAMU ve třídě doc. Zdeňka Divokého, Ph. D. a odb. as. Zuzany Rzounkové, Ph. D. Se svými spolužáky založili žestové kvinteto BRASStet. Pravidelně spolupracuje s předními českými orchestry – PKF - Prague Philharmonia, Plzeňská filharmonie, Komorní filharmonie Pardubice, a jiné. Díky hudbě měla možnost podívat se do nejrůznějších koutů světa (USA, UAE, Libanon, Německo, Itálie, atd.). Kromě lesního rohu ještě studuje v magisterském stupni na Fakultě managementu Vysoké školy ekonomické.

Adéla Triebeneklová (1989)

Po absolvování středoškolských studií na Gymnázium Jana Nerudy s hudebním zaměřením³³ ve třídě Vladimíry Klánské a na Pražské konzervatoři u Bedřicha Tylšara pokračovala ve studiích na Akademii múzických umění v Praze ve třídě doc. Zdeňka Divokého, Ph.D. a odb. as. Radka Baboráka. Pravidelně se zúčastňuje hudebně interpretačních kurzů u André Cazaleta (Česko-francouzská hudební akademie v Telči a mezinárodní kurzy ISA pořádané Vídeňskou akademií MDW). V sezóně 2012-2015 působila jako orchestrální akademik PKF - Prague Philharmonia a v letech 2013-2015 absolvovala orchestrální akademii České filharmonie. Od roku 2013 je členkou orchestru Opera Národního divadla a od září roku 2015 působí v PKF - Prague Philharmonia. Zúčastňuje se soudobých hudebních projektů orchestru Berg a hostuje v komorním souboru Philharmonia Octet. V roce 2012 založila se studentkami hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze dechové kvinteto Kalabis quintet. V srpnu 2014 soubor získal dvě první ceny v interpretačních soutěžích „Viktor Kalabis prize“ a „Czech Contemporary

³² dnešní Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy

³³ dnešní Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy

Music". V říjnu 2014 získalo kvinteto první cenu a titul laureáta na soutěži Karla Ditterse z Dittersdorfu ve Vidnavě. Jedním z největších úspěchů kvinteta je třetí cena a titul laureáta na 8. ročníku mezinárodní soutěže dechových kvintetů v Marseille (Concours International de Quintette à vent), která se uskutečnila v únoru 2015. Na doporučení vysokoškolských pedagogů a na podkladě výsledků v prestižních mezinárodních soutěžích, bylo kvinteto uvedeno na Listinu mladých umělců pro koncertní sezónu 2016/2017 a 2017/2018.

3.2.1 Rozhovory s absolventy třídy

Absolventům hornové třídy jsem položila tři otázky. V krátkých rozhovorech tak vzpomenou na paní Klánskou jako osobnost, pedagoga a připojí osobní vzpomínky. Poslední otázka se týkala genderu "muž - žena" na lesní roh, zda jejich volba hrát na mužský nástroj ovlivnil i fakt, že Vladimíra Klánská se řadí k průkopnici v tomto oboru. Na tři dotazy odpovídaly Eliška Adamová, Barbora Černá a Daniela Roubíčková skrze e-mailovou korespondenci.

1) Jaká je vaše první myšlenka, když zmíním Vladimíru Klánskou?

Eliška Adamová: První myšlenka, která mě napadne spojená s paní profesorkou Klánskou, je bezpochyby skvělá hráčka na lesní roh. Vždy jsem ji obdivovala. Měla krásný tón a já jsem ji velice často a ráda poslouchala. Za další, je paní Klánská jedinečná a silná žena. Svým životním postojem mě velice zaujala a ukázala mi jiný pohled na běžné věci.

Barbora Černá: První myšlenka je, že to byla výborná hornistka, snad jediná ve své době, která uspěla na domácí půdě jako žena.

Daniela Roubíčková: Určitě jich bude víc. Příjemná atmosféra třídy 430, kde jsme měly hodiny - půdní prostor zaplněný květinami a obrázky znázorňující krystaly vody. Pokud to vezmu více osobně, tak milý úsměv, obrovská energie, pečlivost, trpělivost a především snaha předat maximum poznatků.

2) Jakou shledáváte Vladimíru Klánskou v přístupu k pedagogické činnosti? Na čem lpěla, co vám neprošlo, jaké byly její rady a praktiky, případně průběh hodin?

Eliška Adamová: *Jako každý, tak i paní Klánská má svůj přístup k výuce. Velký důraz kladla (a myslím, že i stále klade) na nátisk. Je to jedna z nejdůležitějších věcí pro žesťové nástroje. Také byl pro paní Klánskou důležitý postoj při hře. Aby měl hráč uvolněné ruce a zakotvené nohy a tudíž byl při hře "stabilní". Paní Klánská nám doporučovala i různá cvičení, která uvolňovala nejen tělo, ale i mysl. Častokrát jsme je na hodině před hraním cvičily. Poté následovalo rozehrávání neboli rozbzučení na nátrubek před zrcadlem. Sledovaly jsme nátisk a jednotlivé svaly kolem úst. Dále hodina pokračovala v běžném sledu - stupnice, kvintakordy, etudy a koncertní skladby.*

Barbora Černá: *Paní Klánská hodně lpěla na správném nátisku a dýchání. Její rady ohledně dýchání mi velmi pomohly a vlastně díky ní jsem si uvědomila jako to všechno funguje, nátisk i dech. Dále mi hodně poradila s výběrem nátrubku, kvůli velikosti mých rtů, nebylo snadné vybrat nátrubek, který by mi seděl. Moc pedagogů se nechce pouštět do řešení situace ohledně výběru vhodného nátrubku, když student hraje dobře a není potřeba nic řešit. Když jsem nastoupila do 5.ročníku GJN, začala mi paní Klánská pozměňovat nátisk, asi se mnou byla těžká práce, protože jsem se moc nedala, ale ve finále jsem si z toho nějaké ponaučení vzala a čerpám z toho doteď.*

Daniela Roubíčková: *Paní Klánská není, dle mé zkušenosti, tradičním pedagogem, který vezme sešit s etudami a různými cvičeními a jede se od jedničky do konce. A když je vše přehráno, tak postoupíme o level dál. Cvičení, etudy a přednesy vybírá podle potřeby a aktuální kondice hráče. Netrvá na tom, aby se postupovalo stále dál a hráli se těžší a těžší skladby. Její přístup je velmi osobní. Když řeší se studenty problém, je ochotná udělat krok zpět. Vlastní spoustu notového materiálu.*

Velmi lpí na „správném“ uspořádání rtů (nátisku). Proto prvních pár let probíhala značná část hodin kontrolou před zrcadlem. Občas to bylo velmi unavující, někdy i trochu nudné, především pro pubertáka. Ale dnes můžu říci,

že z toho těžím. Vždy, když mám nějaký problém, stoupnu si před zrcadlo a „narovnáвам“.

Velmi mě také bavil přístup k samotným skladbám - přednesům. Paní profesorka se vždy snaží vysvětlovat věci obrazně, prostřednictvím nálad a hlavně směřování fráze. Neřekne prostě tady je piano a tady forte, ale dodá tomu nějakou mimohudební představu. Na mě osobně fungují představy mnohem lépe, a tak to pro mě bylo velmi zábavné.

Dbá na správné dýchání a především otevřený a kulatý tón. Případné příčiny problémů nehledá pouze ve fyzické stránce věci, ale zkoumá i to, na co člověk myslí, jak si věci představuje. Psychická odolnost je, dle mého názoru, alfou a omegou všech úspěšných hráčů. Díky zájmu o alternativní medicínu jsou její poznatky na toto téma obrovské a řešení mohou být někdy až nevěšední, ale mně pomáhala.

3) Vladimíra Klánská má mezi absolventy, kteří se rozhodli vydat na profesionální dráhu, jen samé ženy. Myslíte si, že je to osobností této pedagožky a vynikající hornistky, která zásadním způsobem ovlivňuje své studentky a inspiruje k rozhodnutí hrát na nástroj, jenž byl do nedávné doby ryze nástrojem mužským?

Eliška Adamová: Podle mého názoru paní Vladimíra Klánská inspirovala převážně ženy. Chlapci u paní Klánské také studovali, pamatují si na ně, avšak si myslím, že dívky si s paní Klánskou rozuměly více. Každý pedagog má na své studenty určitý vliv a to nejen po stránce profesní ale také po stránce osobnostní. Na druhou stranu, ať už se podíváme kamkoli, a to i mimo Českou republiku, vidíme, že lesní roh se v dnešní době stává převážně ženským nástrojem.

Barbora Černá: Asi na tom něco bude, ale myslím si, že hlavní důvod bude v tom, že na GJN³⁴ bylo obecně víc studentek než studentů, například u nás ve třídě byly dvě třetiny holek a jedna třetina kluků, a i co se týče studentů hornistů, nebylo tomu za mě jinak. Všeobecně je nyní více hornistek než hornistů, viz pražská HAMU.

³⁴ Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy, původní název Gymnázium Jana Nerudy s hudebním zaměřením

Daniela Roubíčková: *Nemyslím si, že to je přímo osobností paní Klánské. Obecně mám pocit, že se pohled na "muzikantské" řemeslo velmi změnil. Dříve seděli v orchestru sami muži, a to nemluvím pouze o lesním rohu. Možná je to silicím vlivem feministek, možná finanční ohodnocením tohoto povolání, možná potřebnou trpělivostí, která je pro studium nástroje nutná nebo třeba atraktivitou jiných oborů. Celkově dnes studuje lesní roh více holek než kluků, alespoň v Čechách. My jsme třeba aktuálně na HAMU samé ženy a na konzervatoři je kluků jen pár. Paní profesorka začala prostě učit v době, kdy se překonalo společenské tabu a ženy začaly být také profesionální hudebnice, tak proč by nemohly hrát také na lesní roh. Na druhou stranu je ale pravda, že ona je jednou z prvních žen, která dosáhla takového uznání, čímž mohla jiné ženy motivovat.*

4 Porotcování a vedení zahraničních kurzů

Vladimíra Klánská byla nejen účastníkem soutěže v roce 1963, ale také byla zvána, aby zasedla do poroty Mezinárodní interpretační soutěže **ARD v Mnichově** (Internationaler Musikwettbewerb der ARD München) právě v tu dobu, kdy vyhrál první cenu Přemysl Vojta v roce 2010 (český hornista, který studoval v Berlíně a v současné době žije v Německu a hraje na pozici sólohornisty WDR Sinfonieorchester). Ve svých vzpomínkách upozorňuje na fakt, že porota nechce příliš udělovat první ceny už kvůli zachování renomé: *„ta soutěž je tak dobrá, že na to nikdo nemá“*, dodává s nadsázkou paní Klánská. Jako příklad může posloužit i další fakt, kdy v roce 2016, absolventka Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze, Kateřina Javůrková (sólistka a členka hornové skupiny České filharmonie), získala dělenou druhou cenu, po fenomenálním finálním výstupu, za doprovod Symfonického orchestru Bavorského rozhlasu, provedením Straussova druhého hornového koncertu.

Paní Klánská byla několikrát členem poroty soutěže v **Markneukirchen**. Soutěž v Markneukirchenu byla původně mezi léty 1950-1965 jen soutěží houslovou, ale postupem času se vypracovala na soutěž mezinárodního měřítka a tak, v roce 1993 byla zapsána na listinu Světové federace mezinárodních hudebních soutěží. Soutěž se koná každý rok jak pro smyčcové, tak dechové nástroje, které se pravidelně obměňují a střídají. Prezidentem soutěže byl svého času i Peter Damm (hornista a profesor v Drážďanech). Od roku 2016 převzal nad soutěží patronaci dirigent Christian Thielemann. Soutěžní obor lesní roh se konal v roce 2016 a další ročník soutěže v oboru lesní roh - tuba je vypsán na rok 2020.

Na mezinárodní hornové kurzy **Hornstage Telfs**, konané nedaleko Innsbrucku, byla Vladimíra Klánská opakovaně zvána jako lektor. Tyto týdenní hornové kurzy, letošní 28. ročník, jsou zaměřené jak pro začínající hráče, studující tak i pro profesionály. Kurzy Hornstage nabízí lektorské semináře, individuální hodiny, ansámblovou hru, přípravu na konkurz a dokonce i čtyřdenní kurz pro učitele lesního rohu. Mezi další lektory se řadí například Szabolcs Zemleni

(Trossingen), Raimund Zell (Graz, Linz), Erich Penzel (Köln), Johannes Hinterholzer (Mnichov), Robinson Wappler (Výmar).

Hornistka Vašeho formátu byla jistě zvaná na nespočet soutěží jako porotce, které z nich Vás nejvíce oslovily?

V Markneukirchenu jsem byla jako porotce asi sedmkrát. Jezdila jsem jako porotce i do Německa na různé soutěže. Nejvyšší meta v tomhle oboru byl Mnichov. To bylo, když vyhrál Přemek Vojta.

Vedla jste i několik kurzů zvané Horntage v Telfsu.

Kurzy probíhají už dlouhá léta. Původně to začal Peter Damm. Každých pět let se tam konají soutěže, takže jsem byla i členem poroty. Předloni zemřel původní pořadatel a nyní to má na starosti nový organizační tým, který skupinu vyučujících omladil. Kurz byl rozdělený na semináře - pro menší a druhý, velký, pro akademie, vysoké školy a profesionály. Já jsem pracovala s mladšíma. Jsem za to ráda, protože člověk sbírá zkušenosti. Čím člověk potká více lidí, vidí a slyší, jaké mají problémy, tak tím se naučí tyto problémy řešit a může poradit.

fotografie 5: pořízeno pořadatelem hudebních kurzů v Telfsu³⁵

³⁵ Zdroj: Vladimíra Klánská Internationale Horntages Telfs . [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <https://www.meinbezirk.at/telfs/lokales/frau-professor-vladimra-klansk-beim-unterricht-im-musikschulseminar-m1567827,229390.html>

Pořádala jste při svých zahraničních cestách se soubory po USA či Japonsku masterclass?

V Americe jsem byla nejen s nonetem, ale i s Pražským dechovým kvintetem a to jsme kurzy pořádali jak kvintetní tak nonetové. V Japonsku jsme měli masterclass s kvintetem a já pak měla svůj vlastní, hornový u firmy Yamaha.

5 Česká hornová společnost J. V. Sticha - Punta

Mezi léty 1992-1995 byla Vladimíra Klánská předsedou České hornové společnosti Jana Václava Sticha - Punta, které se později přidružilo k Hornforum. Společnost pořádá každoroční Hudební slavnosti v Žehušicích, kde se Jan Václav Stich - Punto narodil. Slouží k propagaci české hornové školy. Letos se koná 25. ročník. Za dob předsednictví Vladimíry Klánské, se koncerty pořádaly i v Praze, kam zvala významné hosty. Mezi nimi bylo například hornové kvarteto z francouzského Lyonu, které svým koncertem oslavilo 300. výročí lesního rohu v Čechách. *„Zařídila jsem, že Cyril Bouda nám namaloval obrázek - dubová alej, kde je jezdec na koni. Jan Václav hrabě von Špork měl dubový list ve znaku, tak to byl stylový obrázek. Po oslavách výročí lesního rohu v Čechách jsem předsednictví opustila.“*

fotografie 6: litografie *Lesní roh* Cyrila Boudy³⁶

³⁶ Zdroj: Lesní roh Cyril Bouda. [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.auctionsart.cz/aukce_detail.php?lang=cz&history=&aukce=374&moje=&id=1573&autor=30&start=0&pocet=30&polozky=1&filtr=0&filter=

6 International Horn Society

Společnost International Horns Society (IHS) vznikla v červu 1970 na druhém mezinárodním sympozium lesním rohu na Floridě ve městě Tallahassee. Organizace se věnuje provedení, výuce, pořádá výzkumy a snaží se uchovat a propagovat lesní roh. Za prezidenta hornové společnosti byl zvolen Barry Tuckwell a Wendell Hoss. Společnost k tomuto založení začala vydávat i tiskovinu The Horn Call. International Horns Society má více jak 3500 členů z 55 zemí celého světa včetně mezinárodně uznávaných umělců, symfonických hráčů, vysokoškolských učitelů, studentů, výrobců lesních rohů, skladatelů, hudebních vydavatelů a amatérských hráčů všech věkových kategorií, kteří hrají na lesní roh amatérsky nebo profesinálně. Letos se koná 49. ročník v Brazílii. Sympozium se koná každoročně po celém světě.

Vladimíra Klánská vystupovala s prof. Ivanem Klánským na osmém ročníku v roce 1976, který se konal ve švýcarském Montreux. V roce 1994 se stala hostující umělkyní na 26. sympozium a je tak plnohodnotným členem International Horn Society.

fotografie 7: Vladimíra Klánská s klavíristou prof. Ivanem Klánským³⁷

³⁷ Zdroj: Klanska IHS. [online]. [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <https://www.hornsociety.org/about-the-ihs/friendship>

7 Ženský hráčský element

Je jasné, že od formování orchestru bylo povolání orchestrálního hráče ryze mužskou záležitostí, především pro hráče na žestové nástroje. Hra na lesní roh začala být pro ženy zajímavá kolem devadesátých let 20. století. První žena absolvovala v roce 1952 na Konzervatoři v Brně. Zajímavostí je rok 1966, kdy na každé škole v České republice absolvovala alespoň jedna žena. Jediná škola, kde absolvovalo více žen než mužů na lesní roh, je Gymnázium a Hudební škola hl. města Prahy, a to v poměru jedenáct žen, pět mužů³⁸. Podle průzkumu, který vykonala Kristýna Ratajová v roce 2015, bylo zjištěno, že na zkoumaných středních školách absolvovalo 305 mužů a 155 žen v oboru Hra na lesní roh. Co se týká vysokých škol, první absolventka na lesní roh Janáčkovy akademie múzických umění absolvovala v roce 1973, v té době končila akademii v Praze i Vladimíra Klánská a řadí se tak mezi první absolventky. Její diplomová práce je dostupná v archivu HAMU. Jako téma si zvolila Lesní roh v díle Richarda Strausse.

Jaký je váš pohled na fakt, že v nynější době hraje na lesní roh více žen, než mužů?

Když nás učil pan profesor Kubát, popisoval nám, jak se ve filharmonii dělali preventivní projekty. Naběhli doktoři do filharmonie, na každého napíchali elektrody a měřili výdej energie a námahu a po dirigentovi byli uvedeni hned hornisté jako nejnamáhavější nástroj orchestru. A je to logické - je to dlouhé, hodně stočené, takže už to je odpor, že to zmáhá. Malá dírka do nátrubku, úzké eso, to také klade velký odpor.

Ted' je to ve všem, to zrovnoprávňování ve všech oborech. Já, když jsem na hornu začínala, tak v Čechách byly tři hornistky a z toho byly dvě v Hradci³⁹, v mém rodném městě. A pak to začalo přibývat. Když jsem studovala na konzervatoři, tak se tam objevila tubistka, kontrabasistka a pozounistka. Tak jako v minulém století, když žena nebyla doma u sporáku, tak byla divná, tak tak to bylo i v muzice. Šlo o to se osmělit a nestydět se. Zažila jsem i několik úsměšků, když jsem začínala hrát na hornu. Jsou i předsudky, že ikdyž žena zahraje věci dobře, tak se řekne "no jo, ženská". Myslím si, že žena

³⁸ Ratajová, Kristýna: Ženy a lesní roh, Bakalářská práce, Brno 2015, JAMU, s. 14-16

³⁹ Jindřichův Hradec

na dechy, kór na žesťě, musela s tím počítat a srovnat se s tím. Jsou i nástroje, jako je flétna, o kterých se dá říct, že je typickým dámským nástrojem, ale o žesťích, ne. Často říkám i svým žákyním: "horna je sice nástroj, který umí být nesmírně něžný a jemný, ale je to chlapský nástroj, do kterého se musíš opřít." Když chce hráč dostat všechno to výrazové bohatství, které horna má, tak musí do toho dát všechno. Je to namáhavý nástroj.

8 Hráčské dovednosti

Stejně tak, jako mají sportovci svůj strečink, sérii zahřívacích cviků, které svaly připraví na trénink, závod či zápas, mají i profesionální hudebníci své rozehrávání, tedy denní cvičení. Denní cvičení považují za nejdůležitější část programu aktivního hráče, který se tak připraví na cvičení etud, přednesů, hru v orchestru nebo koncertu. Správné a pravidelné rozehrávání pomáhá hráči být ve formě a flexibilitu v celém rozsahu. Co se týká časové flexibility, každý to má individuálně. Někomu postačí desetiminutové rozehrávání, jiný má svá poctivá cvičení, která hrává přes hodinu denně.

Ze své zkušenosti vím, pro mě jako pro hráče na žesťový nástroj, že každodenní rozehrávání nastartuje můj den a utvořila jsem si i svůj rozehrávací rituál cvičení. Čerpám jak z poznatků z dob studií u paní Klánské, tak z masterclass s André Cazaletem⁴⁰, se kterým jsem se několikrát setkala na kurzech v Telči a International Summer Academy ISA pořádané vídeňskou univerzitou MDW⁴¹. Jeho styl rozehrávání, který je založen především na rozehrávání se na stupnicích v celém rozsahu a na rozložených akordech a jejich variacích, byl takový, že jsme je hráli všichni. Seděli jsme dokola, každý sám hrál to, co André Cazelet předehrál. Hráč tak nejen slyšel ostatní, jak hrají a mohl se tak poučit nejen z vlastních chyb, ale ocenit i hru druhých a poslouchat tak čistotu nasazení, hladkých legát a dalších technik okolních studentů.

Měla jste zažité nějaké návyky pravidelné denní nátiskové hygieny (rozehrávání)?

Tím, že mi to šlo nějak samo od začátku, tak já, jelikož jsem šla na konzervatoř po gymnáziu a celou dobu, do osmnácti let, jsem nehrála více jak půl hodiny denně, tak jsem to neřešila. Až když jsem přišla na konzervatoř, začala jsem cvičit jako ostatní dvě až tři hodiny.

⁴⁰ André Cazalet (1955) patří mezi přední evropské hornisty. Vyučuje na Hudební a taneční konzervatoři v Paříži (CNSM de Paris) a je sólohornistou l'Orchestre d'Paris, ve kterém hraje od roku 1980. Cazalet je často zván jako pedagog na hudební kurzy po celém světě. Hraje na vlastní model lesní rohu značky Hans Hoyer C1 (Cazalet model).

⁴¹ Universität für Musik und darstellende Kunst Wien

A rozehrávání se před zkouškami (v orchestru, se souborem)?

Já jsem se nepotřebovala moc rozehrávat. Ale každý to má jinak. Někdo se potřebuje rozehrávat dlouho a někomu stačí chvilka. Mně stačila právě ta chvilka. Což na jednu stranu je fajn, ale na druhou stranu to svádí, že se člověk potom musí trochu nutit. Ale výslovně speciální hygienu jsem neměla.

9 Nahrávky

Nedílnou součástí známého a úspěšného interpreta tvoří audiotéka. V této kapitole bych ráda shromáždila všechny dostupné nahrávky na LP deskách a CD, které jsou dostupné, půjde jak o nahrávky sólové tak komorní. Je vhodné zmínit i další nahrávky pořízené pro účely Českého rozhlasu, které jsou přístupné přes archiv Českého rozhlasu. Jedná se o nahrávky, v té době, současných autorů, které byly pořizovány pro archivní účely nahrané Českým nonetem, Českým dechovým kvintetem nebo Pražským dechovým kvintetem. První LP deska, která se ke mně dostala při prvním roku studia na Hudební škole a Gymnázium hl. m. Prahy byla nahrávka paní Klánské za doprovodu profesora Ivana Klánského, kde natočili Sonatu F-dur od Ludwiga van Beethovena. Tato nahrávka se stala mým prvním sluchovým vjemem lesního rohu jako sólového nástroje. Malebný zvuk a totální hráčský nadhled se mi vryl do mé hudební paměti a provází mě mým studiem lesního rohu. Vytvořila jsem si tak svou hudební představu o tónu a stylu hraní, který je sice nepřekonatelný, ale jako vzor poslouží dokonale.

První nahrávku udělala paní Klánská ve druhém ročníku na konzervatoři *Rondo* z koncertu pro lesní roh a orchestr No.3 od W. A. Mozarta. Nahrávka sloužila pro účely Československého rozhlasu a měla velice pěknou odezvu, protože ji poslali na mezinárodní rozhlasovou soutěž. Za snímek získala i oficiální ocenění.

9.1 Sólové nahrávky

<u>název</u>	<u>nakladatel</u>	<u>rok vydání</u>
J. V. Stich - Punto Koncerty pro lesní roh a orchestr Koncert No.5 F-dur, No.6 Es-dur, No.7 Es-dur a No.10 F-dur (Pražský komorní orchestr, dir. František Vajnar)	Supraphon	1988
Vladimíra Klánská - Bouchalová Brahms Trio op. 40, L. van Beethoven Sonáta F-dur, R. Schumann Adagio a Allegro (I. Klánský a J. Krejčí)	Panton	1978

9.2 Komorní nahrávky na LP

<u>název</u>	<u>nakladatel</u>	<u>rok vydání</u>
V. Dobiáš Nonet "O rodné zemi" (České noneto)	Supraphon	1984
L. van Beethoven Septet (České noneto)	Supraphon	1986
Rejcha Clarinet Quintet, Horn Quartet (V. Klánská, B. Zahradník a Panochovo kvarteto)	Supraphon	1986
Česká soudobá hudba (V. P. Černík, S. Havelka, M. Hlaváč, J. Novák, J. Tausinger) (České noneto)	Panton	1989
Schubert Octet (České noneto)	Supraphon	1988
Czech Music of the 20th Century, Alois Hába (České noneto)	Praga	1993
Nonety Jiří Srnka (České noneto)	Panton	1983
V. Trojan Nonetto favoloso (České noneto)	Supraphon	1987
Czech Nonet A. Dvořák, J. Brahms (České noneto)	Panton	1994
L. Spohr, F. Berwald (České noneto)	Supraphon	1993

9.3 Komorní nahrávky na CD

J. Seidel Zpěvy betlémské (Pražské dechové kvinteto a Kühnův dětský sbor)	Supraphon	1991
A. Rejcha, A. Vranický (České noneto)	Bonton Music	1994
Prague Wind Quintet (Pražské dechové kvinteto - Arnold, Barber, Hindemith, Ligeti, Nielsen)	Supraphon	1994
Music for Winds J. N. Hummel Octet - Partita in E flat (Prague Wind Quintet a Miami Wind Quintet)	Mastersound	1994
A. Hába Complete Nonets (České noneto)	Supraphon	1995
Schubert Death, The Teenager and the Maiden... Nonet Es-dur "Enine kleine Trauermusik" (České noneto, Kociánovo a Pražákovo kvarteto)	Praga	1995
A. Roussel (České noneto, K. Englichová, D. Wiesner)	Praga	1995
W. A. Mozart Chamber Music with Winds (České noneto)	Praga	1995
S. Prokofjiev (České noneto, Pražské dechové kvinteto, I. Kondratěnko, M. Hršel)	Praga Digitals	1995
Janáček Chamber Composition (Pražské dechové kvinteto a D. Wiesner)	Praga Digitals	1995
Dohnányi Chamber Music (V. Klánská, A. Hustoles, J. Klepáč a Kociánovo kvarteto)	Praga Digitals	1995

Přítomnost, Česká hudba 2. pol. 20. století (Pražské dechové kvinteto)		1996
Music for Winds F. J. Haydn, E. Bernard, Ch. Gounod (Prague Wind Quintet a Miami Wind Quintet)	Mastersound	1996
B. Martinů Chamber Music (České noneto)	Praga	1996
F. Poulenc a Pascal Devoyň Sextet, Elégie for Horn & Piano (Pražské dechové kvinteto, Ivan Klánský)	Praga	1997
Česká soudobá hudba (České noneto)	Český rozhlas	1998
A. Dvořák Oktet Serenáda, Serenáda d-moll (České noneto, I. Klánský)	Praga	1998
Mozart Chamber Music with Winds (České noneto a Pražákovo kvarteto)	Praga Digitals	1998
J. Francaix "Le Gay Paris" (Pražské dechové kvinteto)	Praga Digitals	1998
Music for Winds F. J. Haydn Octet - partita op. 67, 69, 77 (Prague Wind Quintet a Miami Wind Quintet)	Mastersound	1999
L. Janáček Mládí, Pohádka, Concertino pour piano (České noneto, Pražské dechové kvinteto, I. Klánský)	Praga Digitals	1999
J. Brahms Serenáda, Trio Es-dur pro lesní roh, housle a klavír (České noneto, I. Klánský)	Praga	2000

F. Schmitt (České noneto, Pražské dechové kvinteto, K. Englichová, P. Duda a D. Wiesner)	Praga Digitals	2000
L. Spohr Nonet, Oktet (České noneto, P. Duda, V. Kroupa, B. Matoušek)	Praga Digitals	2000
L. van Beethoven Kvintet Es-Dur, Septet Es-dur (České noneto, I. Klánský)	Praga Digitals	2002
Z. Fibich Piano Quartet, Quintet (V. Klánská, L. Peterková, M. Lapšanský a Panochovo kvarteto)	Supraphon	2004
R. Ward Raleigh Divertimento (České noneto a další)	Albany	2006
A. Rejcha Oktet Es-dur, "Grand Quintetto" (České noneto)	Praga Digitals	
J. N. Hummel (České noneto, V. Borovka, I. Klánský)	Praga Digitals	

Závěr

Práce mě utvrdila v tom, že jméno Vladimíry Klánské má svou váhu nejen z hlediska interpretačního, ale také byla velice schopná manažerka souborů, ve kterých hrála. Na hudební pole přinesla zcela nové projekty, které přispěly k propagaci komorní hudby, nejen v Čechách. Jsem ráda, že jsem se mohla vzdělávat právě v hornové třídě paní Klánské a doufám, že tato práce posloužila k tomu, abych upozornila na vyjímečnou interpretku české hornové školy. Vážím si možnosti studovat ve třídě paní Klánské, která nám pravidelně hrávala na hodinách a myslím si, že možnost slyšet ji naživo, a ne jen z dostupných nahrávek, zanechává ve mě hudební podněty a zásadní představu o barvě tónu, ke které bych se chtěla zvukově přiblížit.

Použité informační zdroje

BÖHMOVÁ, ANDREA: Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy – jedinečné vzdělávání hudebníků, Praha 2016, Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, s. 14-18

BRABCOVÁ, roz. VILÁNKOVÁ, PETRA: České noneto, Diplomová práce, Praha 2012, HAMU, s. 10-12

KOLÁČKOVÁ, YVETTA a kolektiv autorů: Česká filharmonie 100plus10, Nakladatelství Academia, První vydání, Praha 2006, s. 87

KOLÁŘ, TOMÁŠ: Skupina lesních rohů České filharmonie, Diplomová práce, JAMU, Brno 2012, s. 48

RATAJOVÁ, KRISTÝNA: Ženy a lesní roh, Bakalářská práce, Brno 2015, JAMU, s. 14-16, 33

RATAJOVÁ, TEREZA: 300 let lesního rohu v Čechách, Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Praha 2012, s. 28

TRIEBENEKLOVÁ, ADÉLA: Lesní roh v dechovém kvintetu, Bakalářská práce, Praha 2014, HAMU

internetové odkazy:

[1] ARD Munchen Vladimira Bouchalova . [online]. [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <http://www.br.de/ard-music-competition/prize-winners/index.html>

[2] Czech nonet. [online]. [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.allmusic.com/artist/czech-nonet-mn0002197768>

[3] Český hudební slovník osob a institucí. [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&action=record_detail&id=219

[4] Czech Wind Quintet . [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: http://saintpaulsunday.publicradio.org/featured_artists/prague_quintet.html

[5] Lesní roh Cyril Bouda. [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.auctionsart.cz/aukce_detail.php?lang=cz&history=&aukce=374&maje=&id=1573&autor=30&start=0&pocet=30&polozky=1&filtr=0&filter=

[6] Vladimíra Klánská Internationale Honrtages Telfs . [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <https://www.meinbezirk.at/telfs/lokales/frau-professor-vladimra-klansk-beim-unterricht-im-musikschulseminar-m1567827,229390.html>

[7] Klanska IHS. [online]. [cit. 2017-04-19]. Dostupné z: <https://www.hornsociety.org/about-the-ihs/friendship>

[8] <http://www.musikschulen.at/telfs/index.php?id=267&L=1> [online]. [cit. 2017-03-29]

[9] <http://www.instrumental-competition.de/index.php/en/wettbewerb/general/presentation-history>. [online]. [cit. 2017-03-09]

[10] <https://www.supraphonline.cz/album/54500-prazske-dechove-kvinteto-hudba-20-stoleti>. [online]. [cit. 2017-03-12]

[11] <http://www.praguewindoctet.cz/Clenove.html>. [online]. [cit. 2017-03-12].

[12] <https://www.hornsociety.org/about-the-ihs/friendship>. [online]. [cit. 2017-04-12].

Rozhovory s paní Vladimírou Klánskou, Eliškou Adamovou, Barborou Černou, Danielou Roubíčkovou a Jiřím Špačkem jsou autentické, tzn. formou přepsaných vlastních slov.

Seznam obrázků

fotografie 1: výsledková tabulka ocenění soutěže ARD Mnichov, obor lesní roh	5
fotografie 2: Vladimíra Klánská	5
fotografie 3: bývalí a současní členové Českého noneta	10
fotografie 4: členové Pražského dechového kvinteta (prof. Vlastimil Mareš, Jurij Likin, Vladimíra Klánská, Miloš Wichterle a Jan Riedlbauch)	18
fotografie 5: pořízeno pořadatelem hudebních kurzů v Telfsu	33
fotografie 6: litografie <i>Lesní roh</i> Cyrila Boudy.....	35
fotografie 7: Vladimíra Klánská s klavíristou prof. Ivanem Klánským	36

Seznam zkratek a značek

AMU - Akademie múzických umění v Praze

ARD - Internationaler Musikwettbewerb der ARD München

CD - kompaktní disk

ČF - Česká filharmonie

ČN - České noneto

FOK - Symfonický orchestr hl. m. Prahy

GJN - Gymnázium Jana Nerudy s hudebním zaměřením

GMHS - Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy

HAMU - Hudební a taneční Akademie múzických umění v Praze

IHS - International Horn Society

JAMU - Janáčkova akademie múzických umění v Brně

LP - deska

SOČR - Symfonický orchestr Českého rozhlasu

USA - Spojené státy americké

ZUŠ - Základní umělecká škola